

Lausunto

27.03.2019

Asia: STM006:00/2019, STM/137/2019

Näkökulmia lääkehoitoon ja lääkkeiden jakeluun liittyvistä muutostarpeista

Huomionne liittyen muistiossa esitettyyn kokonaisuuteen

.

Muistiossa on esitetty kattavasti lääkehuollon nykytilanne ja keskeiset haasteet. Siinä on myös hyvin tunnistettu ja kuvattu keskeiset lääkehuollon kehittämiskohteet.

Lääkehuollon kokonaisuuden uudistaminen on perusteltua. Lääkehuollon nykyiset rakenteet eivät ole riittävässä määrin pysyneet terveydenhuollon ja yhteiskunnan muutosten sekä lääketieteen kehityksen mukana. Myös digitalisaation uudet mahdollisuudet haastavat nykyrakenteet. Merkittäviä muutoksia on lähitulevaisuudessa tulossa vielä lisää. Esimerkiksi terveydenhuollon tulossa oleva rakennereformi ja lääkehoidon uudet innovaatiot (mm. geeniterapiat, yksilöllinen lääkehoito ja lääkkeiden 3D-tulostus) haastavat nykyistä järjestelmää entistä enemmän.

Kuten muistiossa on hyvin tuotu esiin, on lääkehuolto nykyisellään varsin sirpaleinen. Lääkehuoltoa ohjataan kahden eri kanavan kautta, avohuollon apteekkeja ohjaa Fimea ja laitoshoidon lääkehuoltoa kunnallisen järjestelmän sairaanhoitopiirit ja terveyskeskukset. Oma kokonaisuutensa on lisäksi yksityisen terveydenhuollon lääkehuolto. Myös rahoitus on jakaantunut kahteen eri kanavaan: sairausvakuutukseen ja kunnalliseen terveydenhuoltoon. Lisäksi lääkehoitojen hoidollisen arvon ja taloudellisuuden arviointi ja siihen liittyvä päätöksenteko on hajautunut useammalle toimijalle.

Tämä sirpaleisuus haittaa järjestelmän ohjaamista ja kehittämistä. Tilanteen parantaminen edellyttäne suuremman rakenteellisen uudistuksen toteuttamista.

Huomionne liittyen muistiossa esitettyihin linjausehdotuksiin

Huomionne liittyen maakuntien rahoitusvastuuseen avoterveydenhuollon lääkehoidosta. Kysymystä tarkennettu 18.3.2019 seuraavasti: Huomionne liittyen mahdolliseen lääkehoidon rahoituksen muutokseen* tulevaisuudessa?

*** valtion rahoitusosuuden avohuollon lääkehoidosta siirto vahvemmillä järjestäjälle lääkekorvausmenon osittaiseen rahoittamiseen**

Ehdotus on kannatettava. Uudistus tarvitaan vaikka tuleva terveydenhuollon reformi perustuisi muunlaisiin alueellisiin rakenteisiin kuin maakuntiin.

Huomionne liittyen kansallisen ohjauksen vahvistamiseen

Ehdotukset ovat kannatettavia. Lääkehoidon arviointitoiminta tulee integroida osaksi terveydenhuollon muiden hoitomenetelmien arviointitoimintaa. Arviointitoimintaan tarvitaan rakenteellisten uudistusten lisäksi myös selkeä taloudellinen lisäpanostus.

Huomionne liittyen alueellisen ohjauksen muodostumiseen

Ehdotukset ovat kannatettavia ja niiden toteutus on syytä integroida osaksi seuraavan hallituksen terveydenhuollon rakenneuudistusta.

Huomionne liittyen tiedonhallinnan ja digitaalisten työkalujen kehittämiseen

Ehdotukset ovat kannatettavia. Erityisesti sähköisen ajantasaisen lääkityslistan kehittäminen on priorisoitava nykyistä korkeammalle tasolle. Se on välttämätön, jotta paljon lääkkeitä käyttävien potilaiden lääkehoitoa voidaan hallita asianmukaisesti. Potilastietojärjestelmissä olisi muiltakin osin paljon kehitettävää, jotta ne tukisivat riittävässä määrin rationaalista lääkehoitoa.

Huomionne liittyen kustannusvaikuttavan lääkehoidon edistämiseen

Ehdotukset ovat kannatettavia. Erityisesti ehdotuksista esiin nostettava asia on avohuollon apteekkijärjestelmän kehittäminen. Apteekkijärjestelmän kustannustehokkuutta voitaisiin merkittävästi parantaa järjestelmän kokonaisuudistuksella. Kilpailun hyödyntäminen on tässä yhtenä mekanismina muiden joukossa. Muistossakin todetaan, että lääkkeiden avohuollon vähittäisjakelussa ei ole varsinaisesti järjestäjää. Tämä saattaa olla yksi taustatekijä sille, miksi apteekkijärjestelmä ei ole kehittynyt yhteiskunnan ja terveydenhuollon muutosten mukana.

Muistiosta puuttuu lääkäreiden täydennyskoulutuksen kehittäminen ja sen rahoituksen vahvistaminen. Täydennyskoulutus on keskeinen mekanismi rationaalisen lääkehoidon tukemisessa ja hoitosuosituksen jalkauttamisessa. Esimerkiksi biosimilaarien käyttöönoton edistämässä tällä voisi olla iso merkitys. Rohto-keskuksen lakkauttaminen jätti tähän merkittävän aukon jota ei ole myöhemmin paikattu.

Huomionne liittyen muistiossa esitettyyn tiekarttaan ja etenemissuunnitelmaan

.

Etenemissuunnitelma on laadittu varsin realistiseksi. Apteekkijärjestelmän uudistamisessa voidaan varmasti seuraavalla hallituskaudella edetä selvitysvaiheesta jo toteutusvaiheeseen.

Vuorenkoski Lauri
Suomen Lääkäriliitto - Finlands Läkarförbund